

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân

Jaartal + zaaknummer : 2021 / Z329053-2021
Raadsvergadering d.d. : 18 november 2021
Portefeuillehouder : F. Breeuwsma
Programma : (2) Mienskip
Programmaonderdeel : Sport
Naam opsteller : M. Pander (E-mail: m.pander@noardeast-fryslan.nl)
Onderwerp : Harmonisatie speelvoorzieningenbeleid gemeente Noardeast-Fryslân
Begrotingswijziging : ja

Vorgesteld raadsbesluit

De raad wordt voorgesteld het volgende besluit te nemen:

het 'Speelvoorzieningenbeleid Noardeast-Fryslân', zoals verwoord in de toelichting bij het raadsvoorstel, vast te stellen.

Inleiding

Op 1 januari 2019 zijn de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. heringedeeld tot de gemeente Noardeast-Fryslân. Om alle inwoners / verenigingen gelijk te behandelen is het verplicht dat alle beleidsvelden worden geharmoniseerd. Eén van de beleidsvelden die nog niet geharmoniseerd is, betreft het 'speelvoorzieningenbeleid'. Met het bijgevoegde voorstel verzoeken wij uw raad nu om het geharmoniseerde 'Speelvoorzieningenbeleid Noardeast-Fryslân' vast te stellen.

Beoogd effect

Met het nieuwe 'speelvoorzieningenbeleid' verwachten wij meer uitdagende en nog steeds veilige speelvoorzieningen te kunnen realiseren binnen hetzelfde gemeentelijke budget. Wij verwachten dit te kunnen bewerkstelligen door de sterke punten van de lokale verenigingen ('de Mienskip') en ook de gemeentelijke dienst zo goed mogelijk te benutten. Na het vaststellen van het nieuwe beleid moet duidelijk zijn welke taken de gemeente en 'de Mienskip' hebben in het speelvoorzieningenbeleid en wat partijen van elkaar kunnen verwachten.

Motivering van het besluit.

Op 1 januari 2019 zijn de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. gefuseerd tot de gemeente Noardeast-Fryslân. N.a.v. deze fusie is er, in opdracht van de gemeente, door Speelplan B.V. in 2018 / 2019 een onderzoek uitgevoerd naar het speelvoorzieningenbeleid. De resultaten uit dit onderzoek en de expertise uit onze eigen organisatie zijn als input gebruikt voor het voorliggende voorstel voor het 'Speelvoorzieningenbeleid gemeente Noardeast-Fryslân'.

Huidig speelvoorzieningenbeleid.

Het nu nog geldende speelvoorzieningenbeleid van de voormalige gemeenten is erg divers. Kort samengevat komt het erop neer dat in de voormalige gemeente Dongeradeel de aanschaf en het onderhoud van de toestellen allemaal bij de gemeente ligt. In voormalig Kollumerland c.a. ligt deze taak bij lokale verenigingen en in de voormalige gemeente Ferwerderadiel worden de speeltuinen gerealiseerd door een samenwerking tussen lokale verenigingen, gemeente en de woningstichting 'Wonen Noordwest Friesland'. Het onderhoud aan de toestellen in voormalig Ferwerderadiel ligt bij de woningstichting en de gemeente.

Onderzoek speelvoorzieningen.

Om het speelvoorzieningenbeleid te harmoniseren is het belangrijk om te weten wat de staat van de huidige speelvoorzieningen is en wat de gebruikers van de huidige speelplekken vinden. Om deze informatie te achterhalen is er een onderzoek uitgevoerd door een onafhankelijk ontwerp-, inspectie- en adviesbureau voor speelruimte (Speelplan B.V.). Onderdelen van het onderzoek waren een online vragenlijst, een inspectieronde langs alle speeltuinen en er zijn bijeenkomsten in Ferwert, Kollum en Dokkum georganiseerd. De vragenlijst is in totaal 861 keer ingevuld en de bijeenkomsten, waar o.a. Dorpsbelangen, speeltuinverenigingen en schoolbesturen voor werden uitgenodigd, zijn goed bezocht. Door het onderzoek is er een goed beeld ontstaan van de speelvoorzieningen in de gemeente. Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat in de voormalige gemeente Dongeradeel er veel kleine en goed onderhouden speeltuinen zijn, maar dat deze door de gebruikers als 'niet spannend' worden ervaren.

In de voormalige gemeenten Kollumerland c.a. en Ferwerderadiel zijn de speeltuinen over het algemeen wat ruimer opgezet en worden deze ook beter gewaardeerd door de gebruikers. Echter het onderhoud van de speeltoestellen in deze voormalige gemeenten is minder goed uitgevoerd dan in voormalig Dongeradeel.

Voorstel nieuw beleid.

Spelen in de openbare ruimte vinden wij belangrijk voor het welzijn van de (jongere) inwoners van onze gemeente. Wij zijn echter ook van mening dat dit niet alleen een verantwoordelijkheid is voor de gemeente maar ook voor de ouders / verzorgers (en andere inwoners) in onze dorpen en wijken. Wat ons betreft zou het realiseren en onderhouden van speelvoorzieningen dan ook een coproductie moeten zijn tussen de gemeente en onze inwoners. Bij dit voorstel voor nieuw 'speelvoorzieningenbeleid' hebben we dan ook gekeken naar een taakverdeling tussen de 'inwoners' en de gemeente, waarbij we ook vooral rekening hebben gehouden met elkaars sterke punten en (on)mogelijkheden.

Een conceptvoorstel voor het nieuwe speelvoorzieningenbeleid is via de e-mail aan alle plaatselijke belangen en wijkraden voorgelegd. N.a.v. diverse vragen en opmerkingen zijn er op 7 en 14 september aanvullend twee informatieavonden voor de plaatselijke belangen / wijkraden georganiseerd. In totaal zijn deze bijeenkomsten door 30 belangstellenden bezocht en de door deze besturen voorgestelde verbeterpunten hebben we, voor zover mogelijk en wenselijk, in het voorstel verwerkt. Samengevat stellen wij de volgende standpunten voor het nieuwe speelvoorzieningenbeleid voor.

- ***Dorpsbelangen / wijkraden zijn verantwoordelijk voor de bekostiging van nieuwe en te vervangen speeltoestellen.***

Verenigingen kunnen door middel van allerlei subsidies en andere activiteiten vaak veel middelen genereren voor nieuwe speeltoestellen, waarvoor de gemeente niet in aanmerking komt. Zo stellen bijv. de Provincie Fryslân, het Postcodeloterij Buurtfonds en het VSB-fonds subsidies beschikbaar voor nieuwe en te renoveren speeltuinen. Ook kunnen plaatselijke belangen en wijkraden op dit moment hiervoor een beroep doen op het gemeentelijke 'dorpen en wijkenbudget'.

Lokale verenigingen kunnen met behulp van subsidies mooiere speeltuinen realiseren dan dat de gemeente met de huidige budgetten zou kunnen. Doordat de aanleg en inrichting van de speeltuinen bij lokale verenigingen komt te liggen, krijgen zij ook de vrijheid om zelf te kunnen besluiten wat voor speeltoestellen zij graag in de speeltuinen zouden willen hebben. Hierdoor kunnen de Dorpsbelangen en wijkraden inspelen op de behoefte die er is in hun dorp of wijk.

Vervangingen enkel(e) toestel(len).

Tijdens de informatieavonden kwam wel duidelijk naar voren dat de verenigingen voor vervanging van een enkel toestel / enkele toestellen problemen zagen met het verkrijgen van subsidies. Er werd aangegeven dat er vaak pas subsidies zijn te vergaren als er een geheel nieuwe speeltuin wordt gerealiseerd of dat een speeltuin geheel wordt gerenoveerd. Hoewel er voor nieuwe speeltuinen of complete renovaties van speeltuinen inderdaad meer subsidiemogelijkheden zijn, zien wij voor het vervangen van enkele toestellen in speeltuinen ook wel degelijk subsidiemogelijkheden. Zo kan er op dit moment, ook voor de vervanging van speeltoestellen, in ieder geval een beroep worden gedaan op het gemeentelijk 'dorpen en wijkenbudget'. Wij voorzien echter dat de vervanging van een enkel of enkele toestellen beperkt zal zijn. Vaak zijn speeltuinen in één keer opgericht en zijn de toestellen vaak ook rond dezelfde periode afgeschreven. Het ligt dan dus voor de hand om de gehele speeltuin op te knappen en daar zijn dan dus weer betere en meer subsidiemogelijkheden voor.

Ondersteunende rol gemeente.

Het aanvragen van subsidies en contact leggen met leveranciers is geen kleinigheid en zal de nodige tijd en inzet vergen van de vrijwilligers van de lokale verenigingen. Uit de praktijk (ook binnen onze gemeente) is inmiddels al wel meerdere malen gebleken dat lokale verenigingen hiertoe goed in staat zijn. Voor vrijwilligers is het echter vaak in het begin wel lastig om te weten waar ze moeten starten. Vanuit de gemeente zal (zoals nu ook al het geval is) daarom een medewerker van 'team Mienskip' ook optreden als adviseur / ondersteuner om dit proces te begeleiden. Vanuit de gemeente zal er ook een draaiboek / stappenplan worden ontwikkeld waarin het proces om te komen tot nieuwe speelvoorzieningen wordt opgesteld.

Tekort aan vrijwilligers.

Enkele besturen van de Dorpsbelangen en wijkraden gaven tijdens de informatieavonden aan dat zij nu al heel veel taken hebben en zij verwachten dat er voor deze nieuwe taken geen voldoende vrijwilligers meer te vinden zijn. Er komen inderdaad steeds meer taken bij de Dorpsbelangen / wijkraden te liggen en we kunnen ons voorstellen dat al deze taken niet door dezelfde bestuurders kunnen worden gedaan. Uit ervaring blijkt echter dat de werkzaamheden voor het realiseren van een nieuwe speeltuin vaak door een werkgroepje met enthousiaste ouders of bijv. buurtvereniging wordt uitgevoerd. Het is wel belangrijk dat subsidies door een 'officiële' vereniging worden aangevraagd, omdat dit over het algemeen een eis is van

subsidiegevers. De werkzaamheden rondom het speelvoorzieningenbeleid hoeven dus niet door de bestuurders van de Dorpsbelangen of wijkraden zelf te worden uitgevoerd. Voordeel voor het vinden van vrijwilligers voor deze werkzaamheden is dat de realisatie van een speeltuin een tijdelijk traject is en hiervoor zijn vaak eerder vrijwilligers te vinden dan voor doorlopende vrijwilligersfuncties.

Als blijkt dat er helemaal geen vrijwilligers zijn te vinden voor deze taken dan zal er vanuit de gemeente worden gekeken naar een 'maatwerkoplossing'. Hoewel wij speeltuinen een belangrijke voorziening voor de dorpen en wijken vinden, betekent een 'maatwerkoplossing' niet dat de gemeente in alle gevallen een speelplek zal gaan realiseren in elk dorp of wijk waar geen speeltuinen zijn. Per situatie zullen dan de kosten van een nieuwe speelvoorziening worden afgewogen tegenover o.a. het beoogde gebruik. De kosten van deze basisplekken komen namelijk wel ten koste van het onderhoudsbudget en dit budget is ook nodig voor het onderhoud van de speeltuinen in de andere wijken / dorpen.

- ***De gemeente wordt eigenaar van de speeltoestellen.***

Alle speeltuinen binnen onze gemeente staan in het openbaar gebied en op gemeentelijke grond. Daarmee is de gemeente automatisch (juridisch gezien) eigenaar van de speeltoestellen tenzij dat formeel anders geregeld wordt (bijv. recht van opstal). Voor de aanschaf en onderhoudskosten van speeltoestellen (die in eigendom en onderhoud van de gemeente zijn) kan de gemeente de btw compenseren. Dus hoewel de plaatselijke belangen / wijkraden verantwoordelijk zijn voor het vergaren van subsidies en contacten heeft met de leveranciers, zal de daadwerkelijke aanschaf van de speeltoestellen door de gemeente worden gedaan. Kort samengevat komt het er op neer dat plaatselijke belangen / wijkraden een bijdrage beschikbaar stellen aan de gemeente voor de realisatie / renovatie van nieuwe speeltoestellen.

- ***De gemeente zorgt voor het onderhoud en de keuringen van de speeltoestellen.***

De veiligheid van speeltoestellen in de openbare ruimte is een taak van de gemeente en de gemeente verzorgt daarom ook de keuring van deze toestellen. Voorgesteld wordt om alle speeltuinen 4 keer per jaar te keuren. Het gaat hier dan om 1 technische keuring door een onafhankelijk bedrijf en 3 visuele keuringen door de eigen timmermannen. Daarnaast wordt voorgesteld dat het onderhoud van de speelvoorzieningen door de gemeente (een timmerman van het team 'Beheer') wordt uitgevoerd. Op deze manier houdt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de 'veiligheid' van de speeltoestellen in eigen hand. Ook kan de medewerker van de gemeente bij de keuring dan mogelijk direct kleine reparaties verrichten. Hierdoor is het toestel dan direct weer veilig en hoeft deze niet eerst te worden gesloten.

Afgeschreven en niet meer op te knappen toestellen zullen door de gemeente worden verwijderd en er zullen dan door de gemeente ook geen toestellen terug worden geplaatst. De plaatselijke belangen en wijkraden zullen ruim van te voren op de hoogte worden gesteld door de gemeente als de inspecteur verwacht dat een speeltoestel, over bijv. 1 of 2 jaar, zal moeten worden vervangen. Het dorpsbelang of de wijkraad kan dan alvast actie ondernemen om te komen tot renovatie van de speeltuin / vervanging van het toestel.

- ***De gemeente zorgt voor het groen onderhoud.***

Voorgesteld wordt om al het groenonderhoud in de speeltuinen (maaien van het gras en snoeien van bomen / hegjes ed.) door de gemeentelijke 'wijkdiensten' uit te laten voeren. Deze werkzaamheden zitten nu (over het algemeen) ook al in hun takenpakket verwerkt en deze werkzaamheden kunnen in het reguliere takenpakket mee worden genomen. Om het groenonderhoud overal gelijk te krijgen wordt voorgesteld om de maaivergoedingen, die nu nog op enkele plaatsen in voormalig Dongeradeel worden gegeven, te laten vervallen.

- ***Dorpsbelangen / wijkraden zorgen voor het dagelijks onderhoud van de speeltuinen.***

Zowel de gemeente als de lokale verenigingen willen graag een veilige, schone en opgeruimde speeltuin. Ook bij dit punt wordt voorgesteld een samenwerking tussen de gemeente en de lokale verenigingen te bewerkstelligen. Voorgesteld wordt dat de gemeente (waar nodig) per speeltuin 1 prullenbak beschikbaar stelt, maar dat het legen van de prullenbakken een taak is van de lokale verenigingen. Wanneer de prullenbakken niet door de lokale verenigingen worden geleegd, zullen deze prullenbakken weer door de gemeente worden verwijderd. Daarnaast wordt aan de lokale verenigingen verzocht om gebreken aan speeltoestellen direct aan de gemeente te melden. Deze gebreken kunnen dan direct worden aangepakt zodat de speeltoestellen weer veilig zijn.

- ***Er wordt een richtlijn aan maximaal aantal speeltuinen voorgesteld per dorp / wijk.***

Uit zowel landelijk onderzoek, als de door Speelplan uitgevoerde enquête, blijkt dat grotere speelplekken door kinderen meer (en langer) worden gebruikt en ook beter worden gewaardeerd. Er wordt vanuit het nieuwe beleid dan ook meer ingezet op wat grotere speeltuinen dan allemaal kleine speeltuinen. Op basis van demografische gegevens wordt er een richtlijn voor een maximumaantal speeltuinen per dorp / wijk aangegeven (bijlage 1).

Wanneer er echter vanuit het dorp of wijk goede redenen zijn om meer speeltuinen te realiseren dan de richtlijn aangeeft en het dorp / wijk kan zelf deze speeltuin bekostigen, dan zal de gemeente deze speeltuinen toestaan. De keuze van 'meer speeltuinen' zal in gezamenlijk overleg tussen de gemeente en het dorpsbelang / wijkraad worden genomen.

Kanttekeningen en risico's

Op dit moment zijn er nog veel fondsen en andere subsidiegevers die middelen beschikbaar stellen voor nieuwe speeltuinen. Als in de toekomst blijkt dat deze subsidiestromen verdwijnen zal de realisatie van speeltuinen door lokale verenigingen steeds lastiger worden.

Evaluatie

De bedoeling van het nieuwe 'speelvoorzieningenbeleid' is dat er meer uitdagende en nog steeds veilige speelvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd met hetzelfde gemeentelijke budget. Als blijkt dat dit niet het geval is of de voorzieningen zelfs minder worden dan zal het beleid moeten worden aangepast. We zullen het nieuwe beleid daarom ook blijven evalueren en als blijkt dat aanpassing van het beleid nodig is, zal dit aan u worden voorgelegd.

Financiën

Bij de behandeling van de 'Nota Kapitaalgoederen 2022 t/m 2026' heeft uw raad voor 'dagelijks onderhoud speelvoorzieningen' € 17.406 beschikbaar gesteld en voor 'groot onderhoud / vervangingen speelvoorzieningen' een bijdrage van € 104.844 beschikbaar gesteld. Daarnaast staan er in de begroting nog posten opgenomen van € 7.442 (onderhoudsbijdrage voor de speeltuinverenigingen Kollumerland c.a.) en € 3.295 (verzekering vrijwilligers speeltuinverenigingen Kollumerland c.a.). In totaal is er in de begroting voor 'speelvoorzieningenbeleid' dus vanaf 2022 een bijdrage van € 132.992 per jaar beschikbaar.

Begroting 2022.

In verband met het nieuwe beleid is er voor 'team beheer' extra formatie nodig. 'Team beheer' zal namelijk in het nieuwe beleid visuele inspecties (3 x per jaar) en het onderhoud van de speeltoestellen gaan uitvoeren. Een gedeelte van deze werkzaamheden wordt nu al binnen de huidige formatie uitgevoerd, maar voor de extra werkzaamheden is er extra mankracht nodig. Berekend is dat er 0,5 fte bovenop de huidige formatie nodig is.

Voor het nieuwe beleid wordt de volgende verdeling van de beschikbare middelen voorgesteld;

Budget speelvoorzieningen 2022	
- Loonkosten team 'beheer' (arbeidskosten 0,5 fte, timmerman, functieschaal 5),	€ 26.000
- Kosten onafhankelijke inspectie speeltoestellen en hekwerken,	€ 2.800
- Onderhoudsbudget: € 600 aan onderhoud per 5 jaar. Dat komt neer op gemiddeld € 120 per jaar aan onderhoud per speelelement (587 stuks).	€ 70.440
- Groot onderhoud: Rubberen tegels ondergrond	€ 27.744
Totaal	€ 126.984

Het voorstel is om bovenstaande te verwerken bij de 1ste tussentijdse rapportage 2022.

In de 'Nota Kapitaalgoederen 2022 t/m 2026' is naast de jaarlijkse bijdragen ook een reserve voor de speelvoorzieningen van oud-Kollumerland c.a. opgenomen van € 52.903. De speeltuinen in de voormalige gemeente Kollumerland c.a. hebben her en der nog wel een vernieuwingslag nodig. Voorgesteld wordt dan ook om deze reserve in te zetten voor deze vernieuwingslag.

Communicatie + Participatie

Een eerste conceptvoorstel voor het nieuwe speelvoorzieningenbeleid is via de e-mail aan alle plaatselijke belangen en wijkraden voorgelegd. N.a.v. diverse vragen en opmerkingen zijn er op 7 en 14 september aanvullend 2 informatieavonden voor de plaatselijke belangen / wijkraden georganiseerd. De voorgestelde verbeterpunten hebben we, voor zover mogelijk en wenselijk, in het raadsvoorstel verwerkt. Dit raadsvoorstel is gelijktijdig met de publicatie van de raadsstukken opnieuw per e-mail aan alle plaatselijke belangen en wijkraden voorgelegd.

Na de besluitvorming zullen deze verenigingen over uw besluit op de hoogte worden gesteld.

Bijlagen

1. Richtlijn maximaal aantal speeltuinen per dorp / wijk in de openbare ruimte waar de gemeente het onderhoud zal uitvoeren.

Dokkum, 12 oktober 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

de secretaris, H.J.C.M Verbunt MBA

de burgemeester, mr. J.G. Kramer

Raadsbesluit

2021 / Z329053-2021

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 oktober 2021;

Besluit:

het 'Speelvoorzieningenbeleid Noardeast-Fryslân', zoals verwoord in de toelichting bij het raadsvoorstel, vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân in zijn openbare vergadering d.d. 18 november 2021.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr. S.K. Dijkstra

mr. J.G. Kramer